

Скасування стандарту ДСТУ ГОСТ
7.1:2006 : окремі зауваження щодо
вживання скісної риски у
бібліографічному описі

Джерело: ПАН БІБЛІОТЕКАР <https://panbibliotekar.blogspot.com/>.

Архів блогу / 2026 / березень (12.03.2026 р.)

В Україні з 01 січня 2026 року втратив чинність стандарт ДСТУ ГОСТ 7.1:2006, який десятиліттями визначав правила складання бібліографічного опису.

Для тих, хто бодай раз оформлював список літератури до курсової, дипломної чи дисертації, це майже історична подія!

Формально стандарт скасовано торік наказом національного органу стандартизації. Разом із ним з переліку чинних нормативних документів виводять і низку інших стандартів системи “Інформація, бібліотечна та видавнича справа”, які походять із радянської системи ГОСТ. Це означає, що нормативна основа совкової “зонної” моделі бібліографічного опису, яка використовувалася десятиліттями, фактично демонтується.

Втім, історія тут не така проста, як може здатися, на перший погляд. За інформацією Книжкової палати України, триває робота над новим планом виконання рекомендацій Європейської комісії, і в ньому може з'явитися рішення про перенесення остаточного строку скасування застарілих стандартів. Не виключено, що перехідний період триватиме до серпня 2026 року. Іншими словами, юридичний демонтаж системи вже розпочався, але практично він може відбуватися поступово.

 Система радянського бібліографічного опису фактично демонтована, але її головний символ – скісна риска – ще тримає оборону. Вона пережила Радянський Союз, карткові каталоги, перші електронні бібліотеки, появу чат-ботів на основі ШІ та незліченні покоління студентів, які намагалися розібратися, де ставити тире, а де скісну риску.

Щоб зрозуміти, чому навколо якоїсь *скісної риски* взагалі виникає стільки розмов, варто згадати, звідки ця система взялася.

Бібліографічний опис, який використовувався в Україні, походить із радянського стандарту ГОСТ 7.1-84, частини великого комплексу стандартів ГОСТ 7. Їх створювали у 1970-1980-х роках в СРСР, в епоху карткових каталогів, коли бібліографічні записи масово копіювалися між бібліотеками, а інформаційні системи існували у вигляді дерев'яних шаф із картками.

Саме тоді бібліографічний опис розбили на так звані “зони”, а спеціальна пунктуація стала технічним інструментом для їх відокремлення. Скисна риска позначала відповідальність за видання, двокрапка – підназву, тире сигналізувало про початок нової частини опису. Для паперової інфраструктури це було логічно і навіть зручно.

Філософія: інтерактивний курс лекцій : навчальний посібник / О.М.Губар. - Київ : Центр учбової літератури, 2007. - 416 с.

Проблема в тому, що ця логіка належить інформаційному світу середини ХХ століття. Сучасна наукова комунікація працює з DOI, ORCID, структурованими метаданими та автоматичними менеджерами бібліографії на кшталт [Zotero](#) або [Mendeley](#).

Алгоритми читають не пунктуацію, а метадані. У такій системі скісна ризика перестає бути інструментом структурування інформації й перетворюється на релікт паперової епохи.

Варто також зазначити, що в більшості країн для оформлення посилань у наукових текстах використовують спеціальні стилі цитування (APA, Chicago, MLA тощо). Ці системи створювалися саме для академічного письма, тому їхня пунктуація орієнтована передусім на читабельність і зрозумілість для автора, рецензента та читача, а не на технічні потреби каталогізації документів.

У радянській системі цю межу фактично стерли. Пунктуацію, яка виникла як інструмент каталогізації, перенесли у наукові списки літератури. **У результаті бібліографія в дисертаціях і статтях почала виглядати майже як каталожна картка з бібліотечної шафи.**

І все ж скісну риску поки що не можна остаточно списати з рахунків.

Хоча стандарт бібліографічного опису скасовано, чинним залишається **ДСТУ 8302:2015**, який регулює правила бібліографічних посилань у наукових текстах. **Саме в цьому стандарті й досі використовується знайома пунктуація зі скісною рисою.** Тобто фундамент ГОСТ-бібліографії вже прибрати, але її символи ще живуть у новішому нормативному документі.